ARCHEOLOGIENOTA
ZAVELSTRAAT EN WACHTINGSTRAAT TE PUURS-SINT-AMANDS

DEEL 2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

ABO Archeologische Rapporten 2335

Rapport opgemaakt door:

ABO CONSULTANCY

Mevrouwhofstraat 1a

3511 Hasselt

Projectcode:

Intern: 39451

Extern: K-19-032

AOE: 2024K130

1 INLEIDING

Er wordt voor de aanleg van een gescheiden rioleringsstelsel, grachten en het herstel van de wegenis ter hoogte van Zavelstraat en Wachtingstraat te Puurs-Sint-Amands (provincie Antwerpen) een bodemingreep beoogd van ca. 20.304 m². Deze ingreep overschrijdt de wettelijk bepaalde grenswaarden van 20.304 m² voor een zone 'woongebied met landelijk karakter' waardoor het Onroerend Erfgoeddecreet (art. 5.4.) de opmaak van een archeologienota verplicht ter evaluatie en waardering van het archeologisch potentieel van het betrokken bodemarchief.

Het verslag van resultaten van deze archeologienota kon echter afdoende uitspraken doen inzake het archeologisch potentieel van het bodemarchief ter hoogte van het onderzoeksgebied. Dit bleek hoofdzakelijk uit:

- Er zijn tijdens archeologische vooronderzoeken met ingreep in de bodem in de directe omgeving sporen gevonden uit de nieuwe en nieuwste tijd. Verder zijn er ook enkele locaties gekend op basis van bijvoorbeeld cartografische bronnen. Hier kwam de meerderheid van de meldingen in de CAI uit de nieuwe tijd, maar eveneens de middeleeuwen en de nieuwste tijd. Op basis van deze informatie bestaat de kans om resten en/of sporen van menselijke aanwezigheid uit uiteenlopende perioden aan te treffen ter hoogte van het projectgebied. De verwachtingen liggen dan ook bij deze drie periodes.

- Uit historisch en landschappelijk onderzoek blijkt dat het projectgebied reeds volledig in gebruik was als wegenis vanaf 1777. Landschappelijk gezien is het projectgebied gelegen op een gradiëntzone maar er is doorheen het projectgebied zelf maar een hoogteverschil van ca. 2,65 meter over een lengte van ca. 1.600 meter. De landschappelijke ligging van het projectgebied brengt mogelijk een verhoogde archeologische verwachting met betrekking tot de steentijden met zich mee. De Quartaire sedimenten bestaan uit eolisch zand (E*LP*w) uit het Weichseliaan en/of hellingsafzettingen uit het Quartair (H*Q*), afgezet op fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan (F*LP*w). Verder bestaat de bodem ter hoogte en rondom het projectgebied over het algemeen uit lemig zand en zandleem. Deze is vooral matig nat maar kan lokaal ook matig droog of nat zijn. Natte bodems waren over het algemeen niet aantrekkelijk voor mensen in het verleden om zich te gaan vestigen. Deze natte bodems worden gekenmerkt door gleyverschijnselen die erop wijzen dat de waterspiegel fluctueert en eventueel aanwezige archeologische vondsten verplaatst kunnen zijn hierdoor. De droge lemige bodems met een diepe antropogene wijzen op een plaggenbodem die ontstaan is door langdurig gebruik van deze bodems als landbouwgronden waardoor deze meermaals bewerkt, diepgeploegd en/of opgehoogd werd. Onder deze toplaag is wel nog steeds de natuurlijke bodem aanwezig.

- De huidige toestand bestaat uit een wegenis met aan weerzijden op meerdere plaatsen een gracht. De initiatiefnemer plant de aanleg van een gescheiden rioleringsstelsel waarbij de bestaande grachten gedempt of geherprofileerd worden. Daarnaast wordt een nieuwe wegenis aangelegd. De RWA-leidingen hebben een diameter van 500 mm en worden aangelegd in een aanlegsleuf van 132 tot 144 cm diep en 0,97 tot 1,6 m breed. De totale lengte van de aan te leggen RWA-leidingen doorheen het projectgebied bedraagt 806 meter. Deze RWA-leidingen verbinden de grachten met elkaar. Daarom dient er minder RWA gelegd te worden dan DWA. De DWA-leidingen hebben een diameter van 250 mm en worden aangelegd in een aanlegsleuf van 106 tot 341 cm diep en 0,95 tot 1,74 m breed. De totale lengte van de aan te leggen DWA-leidingen doorheen het projectgebied bedraagt 1.876 meter. Hier komt de DWA-leiding binnen op een diepte van 2,92 m-mv en de persleiding loopt hieruit verder op een hoogte van 0,95 cm-mv. Deze persleiding heeft een een lengte van 183 meter. Deze heeft een diameter van 110 mm en aanlegdiepte is ca. 0,95 m-mv. De

persleiding vertrekt vanuit een pompstation dat 2,10 x 1,45-2,33 m meet. Deze gaat tot een diepte van ca. 3,50 m-mv. Over het algemeen heeft de wegenis steeds dezelfde opbouw met een dikte tussen 45 en 47 cm. De breedte van de rijweg varieert tussen 3,4 en 5 meter. Opritten zullen hersteld worden in grijze betonstraatstenen. De bestaande grachten worden deels behouden en geherprofileerd en deels gedempt. Een gracht heeft steeds schuine wanden waardoor deze breder is aan het maaiveld en smaller op de bodem van de gracht. De verstoring is dus het grootst aan het maaiveld en neemt af in de diepte. Daarnaast zullen eveneens nieuwe grachten aangelegd worden op verschillende locaties doorheen het projectgebied. Deze hebben een totale lengte van 1.383 meter. Ze hebben een breedte die varieert tussen 2 en 3 meter en een diepte tussen 120 en 175 cm-mv.

2 GEMOTIVEERD ADVIES

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek wordt geoordeeld dat er een eerder laag potentieel tot kennisvermeerdering is voor het projectgebied. De aanleg van het gescheiden rioleringsstelsel en grachten zorgen voor bijkomende bodemverstoringen. Deze variëren in diepte tussen 106 en 341 cm-mv (exclusief archeologische buffer van 50 cm). De breedte van de aanlegsleuven voor de DWA- en RWA-leidingen ligt tussen 95 en 174 cm. Daarnaast worden bestaande grachten geherprofileerd en gedempt waarbij eveneens nieuwe grachten aangelegd worden. De grachten hebben doorheen het projectgebied een breedte die varieert tussen 2 en 3 meter. De nieuw aan te leggen grachten hebben steeds een breedte van 2,5 meter aan het maaiveld en 1 meter op de bodem van de gracht. De diepte van deze grachten kan variëren tussen 120 en 175 cm-mv. Desondanks zou verder onderzoek slechts een beperkte kenniswinst opleveren aangezien dat de te onderzoeken gebieden zich verspreid doorheen het projectgebied bevinden. Er zou slechts een versnipperd beeld bekomen kunnen worden in een daarenboven lange smalle aanlegsleuf. Dit maakt contextueel inzicht zeer moeilijk te verkrijgen. Kosten-baten is dit dan ook niet aangewezen.

De huidige bureaustudie is omwille van deze redenen dan ook afdoende. Deze vaststelling doet ons concluderen dat verder archeologisch onderzoek niet aan te raden is en wordt er aldus gepleit voor ‘geen maatregelen’ voor het projectgebied zodoende omkaderd in het Programma van Maatregelen.

3 KWALITEITSCONTROLE EN ONDERTEKENING

Naam	Functie	Handtekening	Datum
Patrick Hambach	General Director		15/11/2024
Glenn De hooghe	Business Unit Manager		15/11/2024
Melissa Lamberts	Archeoloog/ Kwaliteitsverantwoordelijke		15/11/2024